

A NEVELÉS AZ ÉLET SZOLGÁLATA

BEVEZETÉS AZ ORGANIKUS PEDAGÓGIÁBA

Puskás Balázs

A NEVELÉS AZ ÉLET SZOLGÁLATA

BEVEZETÉS AZ ORGANIKUS PEDAGÓGIÁBA

Puskás Balázs

*„Az élet, a lét ma a legfőbb nevelő tényező, nem a szó.
Csak annak hisznek ma, aki az életével igazolja, bemutatja a mondanivalóját...
ma egy új koráramlatban, az irracionális korában élünk. Itt a tanításnál sokkal
fontosabb a személyes élmény.
Csak az a szó hiteles, amihez magával ragadó élmény is kapcsolódik... A nevelés leg-
mélyebb értelmében semmi más, mint az élet szolgálata..., ami azt jelenti: egyrészt
kedvező feltételekről kell gondoskodnom, hogy a teremtet élet megfelelően kibonta-
kozhasson, másrészt az Életet akadályozó körülményeket és ellenségeket mind inkább
távol kell tudnom tartani kis növendékemtől. ”¹*

Josef Kentenich²

¹ *Uzsálné Dr. Pécsi Rita: A nevelés az élet szolgálata, 1. kötet, 7. oldal. Kulcs a muzsikához kiadó, 2010.*

² Joseph Kentenich (1885 – 1968), katolikus pap, a Schönstatt Mozgalom alapítója.

TARTALOMJEGYZÉK

AJÁNLÁS.....	05
BEVEZETŐ GONDOLATOK.....	06
A DEFINÍCIÓ	08
A KERÉKAGY	11
Szilárd, szabad, eredeti személyiség – belső szabadság	11
Érzelmi intelligencia.....	12
A KÜLLŐK	13
Életmozgás.....	13
Bizalom.....	14
Kötődés	16
Szövetség	17
Eszmény	18
MIÉRT ORGANIKUS?	20
IRODALOMJEGYZÉK	21

AJÁNLÁS

„A nevelés az élet szolgálata”.

Kentenich atyának ezt a gondolatát választottuk mottóul az Organikus Pedagógiában. Azt hiszem, valóban ez a legnagyobb ereje ennek a szemléletmódnak. Nem nevelési vagy oktatási modell, nem is ügyes receptek tárháza, bár mindkét irányban találhatunk benne jól alkalmazható eszközöket. Szemléletmód – vagy ahogyan sokszor említjük – szemüveg. Aki felteszi, tisztábban, élesebben lát. Nemcsak a környezetét, hanem saját életfeladatát, kapcsolatait, lehetőségeit is. Sőt, mindazt, amiben érdemes irányt változtatni, vagy módosítani, amit még csiszolni kell.

A képzések végeztével gyakran halljuk, hogy azért értékes számukra ez a látásmód, mert ahhoz segít hozzá, hogy jobb szerzetes, nővér, védőnő, orvos, apa, közgazdász stb. legyen valaki. Valóban az ő életét szolgálja ez a tudás.

Ezt az örömteli felfedezést élhettük át immáron több élethelyzetben Puskás Balázssal is. Közoktatási intézmények munkájában, a szalézi közösségek életében, a gyermeknevelésben, családi kapcsolataink terén, civil aktivitásaink és hitéleti tevékenységek alkalmain egyaránt.

A tanulmányt olvasva ebbe a mély tapasztalatba kapunk bepillantást, majd részletesebb érveket, kapaszkodókat ahhoz is, hogy meg is értsük, hogyan működik mindez, s ha szeretnénk, tovább is adhassuk ezt a látásmódot.

Valóban boldog az az ember, aki ezt a nevelési szemléletet működtetni képes, mert életet teremt. Köszönöm Puskás Balázsnak, hogy módot teremtett arra, hogy a Szent István Intézet közreműködésével mások is megismerhessék közös kincsünket.

Uzsálné Dr. Pécsi Rita

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Hogyan magyarázná el Jézus a vízen járást az apostoloknak egy mai iskolában?

Nos, feltehetően először felrajzolná a Genezáreti Tavat a táblára, majd arra rárajzolná magát. Esetleg PP prezentációval kivetítené a tavat, és arra ráapplikálná a saját fényképét.

„És most jegyzeteljete, mert amit mondok, az nagyon fontos! Ura vagyok a természetnek, tudok vízen járni, és ha hiszel bennem, neked is menni fog.”

A szorgos nebulók pedig engedelmesen jegyzetelnének, s a következő órán, a feleltetéskor szépen visszaadnák a megtanult üzenetet szóról szóra, az utolsó betűig: „Jézus ura a természetnek, tud a vízen járni, és ha eléggé hiszek benne, akkor nekem is sikerülni fog”.

Kiváló, ötös, leülhetsz kisfiam.

A kérdés, hogy vajon elhinné-e a kisdíák, amit Jézus mondott? Biztosan lennének kételyei, de ha el is hinné, akkora hatással biztosan nem lenne rá, hogy leborulva vallja meg, Jézus az Isten fia, és az egész életét kevésbé valószínű, hogy feláldozná érte.

Pedig az eredeti történetben pontosan ez zajlott le... Persze – szerencsénkre – Jézus nem így tanított. Nem magyarázott, nem szemléltetett, hanem élő példát adott: felejthetetlen élményben részesítette az apostolokat. Nem elmesélte, hanem megmutatta, hogy ki ő valójában, mégpedig úgy, hogy tényleg a vízen járva közeledett feléjük.

Nézzük, hogy is számol be Máté evangélista minderről a 14. fejezetében (22-33):

„Ezután nyomban szólt a tanítványoknak, szálljanak bárkába, és evezzenek át a túlsó partra, addig ő hazaküldi a népet. Miután hazaküldte, fölment a hegyre, hogy egyedül imádkozzék. Közben besötétedett, s ő ott volt egymagában. A bárka már jó pár stádiumnyira járt a parttól, hányták-vetették a hullámok, mert ellenszél fújt. Éjszaka, a negyedik őrvtás idején a víz tükrén elindult feléjük. Amikor a tanítványok észrevették, hogy a vízen jár, megrémültek. „Kísértet!” – mondták, s félelmükben kiabáltak: Jézus azonban megszólította őket: „Bátorság! Én vagyok, ne féljete!” Erre Péter így szólt: „Uram, ha te vagy, parancsold meg, hogy odamenjek hozzád a vízen!” „Gyere!” – felelte. Péter kilépett a bárkából és elindult Jézus felé a vízen. Az erős szél láttára azonban megijedt, és amikor merülni kezdett, felkiáltott: „Uram, ments meg!” Jézus kinyújtotta a kezét és megfogta. „Te kishitű – vonta kérdőre –, miért kételkedtél?” Amikor beszállt a bárkába, a szél nyomban elült. Akik a bárkában voltak, leborultak előtte, és megvallották: „Valóban Isten Fia vagy!”

A rövid részlet túlmutat magán a történeten: nemcsak arról szól, hogy Jézus a vízen jár, csodát tesz, tanít. Hanem arról, hogy mindezt együtt teszi úgy, hogy közben elementáris hatással van az apostolokra, az életüket meghatározó élményben részesíti őket. Olyan élményben, amely felkavarja őket, amelynek során érzelmek sokaságát élik meg, s végül mindez az egész életpályájukat meghatározó megvilágosodáshoz vezet.

Az élményt erős érzelmek kísérik, alakítják: először félnek, sőt, félelmükben kiabálnak. Aztán megnyugodnak Jézus szavaira. Majd felbátorodnak, Péter egészen addig, hogy kilép a bárkából, és akkora hit önti el, hogy maga is elkezd vízen járni. Aztán kétségbe esik, megijed, annyira, hogy süllyedni kezd és segítségért kiált. Jézus segít azonnal, ez

megnyugtatja őt és a társait is, és határtalan bizalmat teremt bennük Jézus iránt. Aztán visszazállnak, és a szél is eláll. Megerősödnek, és mély hitük lesz Jézusban: amit láttak, hallottak, megélték közösen, azt eredményezi, hogy leborulnak előtte és megvallják, hogy ő az Isten Fia.

Félelem, megnyugvás, felbátorodás, kétség, ijedtség, bizalom, hit.

Mindezek együtt egy életre szóló élményt nyújtanak, s nem öncélúan: az élmény egyben maga a tanulási folyamat is, melynek eredményeként a tanultak felejthetetlenül bevésődnek az apostolok elméjébe, s táplálják az élethivatásukat – ami nem más, mint Krisztus apostolként való követése – onnantól kezdve minden egyes napon. Egészen addig, hogy az életüket adják azért, aki tanította őket.

Nem bemagolják a leckét, mint a korábbi példában a nebulók, hanem rádöbbennek, ráéreznek mindarra, amit Jézus tanítani akar nekik. Megélik a tanulást, s ezután soha nem felejtik el az elsajátított tapasztalásból fakadó tudást és a megingathatatlan meggyőződést, hogy Jézus ura a természetnek, hogy feltétel nélkül meg lehet bízni benne, hogy teljesen ráhagyatkozhatnak – hogy Ő az Isten fia.

S mindennek következtében leborulva imádták őt...

Amikor először hallottam ezt a szentírás értelmezést Uzsálné Dr. Pécsi Rita neveléskutatótól úgy hat-hét évvel ezelőtt, megvilágosodásként hatott rám. Visszarévedtem a gyerekkoromba és rájöttem, hogy minden, a tanuláshoz fűződő emlékem érzelmi töltést hordoz. A fizika tanárom megkülönböztetett bizalma általános iskolában, melynek nyomán fizikus akartam lenni. A történelem tanárom a gimnáziumban, aki úgy tanított, mint egy erdélyi mese-mondó, akinek a szavait inni kellett és azóta sem lehet elfelejteni. Az első lelkiatyám, akinek az életpéldája, humora, bizalma elindított (és adott helyzetekben megtartott) a hit útján.

Ahogy az apostolok élménye tapasztalatot eredményezett, majd azonosulást Jézussal, rájöttem, hogy az én életemben is mindig így volt: csak abból lett megélt tudás, amit érzem, élmény kísért. Nem mindig ugyanaz, sőt szinte mindig más, de mindig erős impulzus, ami mögött állt egy hiteles tanító, tanár, pap vagy bárki más.

Rita azon az előadáson az Organikus Pedagógia alapjait vázolta fel nekünk. És talán semmi eget rengetőt, semmi örülten innovatívát nem mondott... viszont minden szavának értelme volt. Egyszerűen és lenyűgöző stílusban tárta elénk azt az igazságot, amit ifjúságnevelőként azt hiszem, mindannyian tudunk, de a gyakorlatban sajnos régen nem alkalmazunk: hogy tanítani csak úgy lehet, hogyha az átadandó anyagot élmény, érzelmi töltés kíséri.

Pécsi Rita már több mint 10 éve megkezdte az Organikus Pedagógia magyar nyelvű terjesztését. Josef Kentenich rendszerét kifejtve és a mai kutatásokkal kiegészítve, több mint tíz könyvet és tanulmányt írt már ebben a témában, és folyamatosan jelennek meg az új tartalmak. Apostolként járja az országot és a szomszédos magyarok területét. Százak, ezrek hallgatják az előadásait, szülők, pedagógusok, nevelők, egészségügyi dolgozók. Akiknek a többsége nemcsak egy jó előadás élményével gazdagodik, hanem általában azon gondolkodva megy haza, hogy ő a saját életében hogyan tudja a hallottakat alkalmazni, hogyan válhat jobb szülővé, pedagógussá, segítővé.

Hiszek abban, hogy az Organikus Pedagógia hazánkban a (köz)nevelés megújulásának üzemanyaga lehet. Ezért a továbbiakban kísérletet teszek arra, hogy röviden bemutassam, mit jelent pontosan az Organikus Pedagógia, honnan származik, s mik az alapvető jellemzői.

A DEFINÍCIÓ

Az Organikus Pedagógiai nevelési rendszert a már említett Josef Kentenich atya dolgozta ki, aki az „életből és a keresztény antropológiából indul ki, ezért mindenkihez szól, aki teljesebbé szeretné tenni azt a személyiséget, akit nevel: akár magát, akár más. A szemlélete nagyon előremutató: az általa kijelölt úton a mai tudományok eredményeivel találkozunk, pl. Freund Tamás kutatásaival a memóriába való bevésés módjáról,³ valamint az érzelmi és a spirituális⁴ intelligenciáról szóló kutatási eredményekről.

A távolabbi múltba visszatekintve még egy nagy elődöt meg kell említeni: Bosco Szent Jánost, közismert nevén Don Bosco-t, a XIX. század nagy ifjúságnevelőjét, akinek pedagógiája a „Megelőző Módszer”⁵ néven vált ismertté. Don Bosco az Organikus Pedagógia számos elemét felsorakoztatja, így érthetően Kentenich is szívesen támaszkodik többek között az ő szemléletmódjára is. A Bosco János általa létrehozott Oratóriumokban az elhagyott utcagyerekekből „jó keresztényeket és becsületes állampolgárokat” nevelt úgy, hogy nevelőit „tehetségük feláldozására”⁶ – arra tudni illik, hogy minden Isten adta tehetségüket a gyerekek szolgálatába állítsák – szólította a gyerekekért. Ehhez pedig a megelőző pedagógia megfelelő eszközeit kellett használniuk: „a vallást, az érveket, a szeretetet, kedvességet, éberséget és a segítséget, egy olyan családias környezetben, ahol intenzív munka folyik.”⁷

Mindehhez pedig „ismerniük kell a tanulók személyiségét, erősségeit, hogy a megfelelő úton vezethessék őket. Mivel nem minden tanuló egyforma, nem várhatunk el azonos reakciókat tőlük. Ezért mindenkivel aszerint kell bánni, amilyen képességeket és talentumokat kapott Istentől.”⁸

Mindezek a mai, modern pedagógiai környezetben szocializálódott nevelő számára talán elcsépeltnek tűnő gondolatok, de a XIX. században kifejezetten forradalmiak voltak.

Bosco Szent János pedagógiai alapvetései pedig sok szempontból visszaköszönnek az Organikus Pedagógia mai definícióit és leírásait olvasva is.

Pécsi Rita az Organikus Pedagógiát a „tudomány és az élet nászának..., a személyes megszólítotttság útjának” nevezi.⁹ Előadásában sokszor hangsúlyozza, hogy nem egy oktatási módszertanról, sokkal inkább egy nevelési szemléletről beszél. Nevezetesen egy alapelv rendszerű pedagógiáról, és nem egy szorosan vett módszertanról van szó. Ez mélyebb gyökerekkel rendelkezik, így természetes módon összefonódik a neveléssel foglalkozó nagy elődök szemléletével, Don Boscoval, a piarista vagy a jezsuita tanítókkal, de ugyanígy sok tekintetben rokon megoldásokra jut pl. Montessorival is.

³ Az Organikus Pedagógia Egyesület honlapján olvasható definíció. <https://organikusegyesulet.hu/> (utolsó hozzáférés: 2023.05.12.)

⁴ „A spiritualitás tehetségterületként való felfogásáról a pszichológusok és a pedagógusok csak az elmúlt 25 évben kezdtek el gondolkodni; megpróbálták azt konceptualizálni, alkotóelemekből felépíteni. Howard Gardnernek itt is – mint sok más intelligenciaterület esetében – kezdeményező szerepe volt ebben. Ugyan korszakalkotó munkájában, a többszörös intelligencia elméletét kifejtő *Frames of Mind* című könyvben (Gardner, 1983) a spirituális intelligencia koncepciója még nincs jelen, ám egy évtizeddel teóriájának első megjelenése után (Gardner, 2006), saját rendszerének újragondolásakor már felveti, hogy a „klasszikus” hét intelligencia mellé nyolcadiknak a természeti, kilencediknek pedig a spirituális intelligenciát is fel kellene venni az intelligencia-, illetve a tehetségterületek listájára (Gardner, 1993).” l. itt: <https://tehetsegkezikonyv.tehetseg.hu/page.php?id=357>

⁵ Bővebben: Pietro Braidó: Don Bosco Megelőző Módszere – Megelőzni, nem megtorolni (Don Bosco Kiadó, 2021)

⁶ Ibid, 86. oldal

⁷ Ibid.

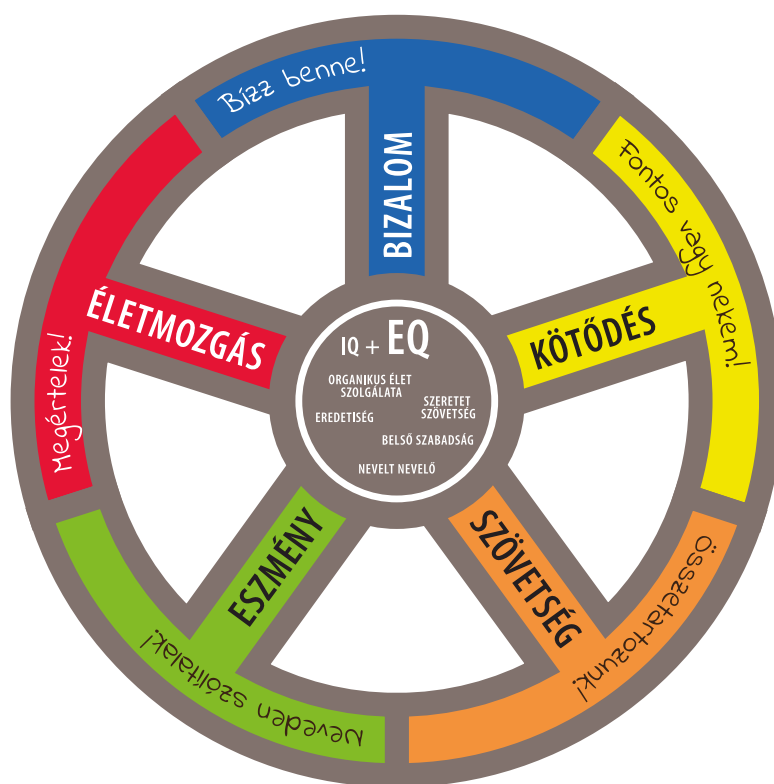
⁸ Ibid. 87. oldal

⁹ <https://organikusegyesulet.hu/organikus-pedagogia/pecsi-rita-es-az-organikus-pedagogia/> (utolsó hozzáférés: 2023.05.12.)

Ahogy a nagy előd, Josef Kentenich, Pécsi Rita is arra törekszik, hogy a módszertani javaslatokat megelőzve „legfőképpen egy új nevelői személyiségtípus”¹⁰ szülessen meg. Tanítása szerint a nevelő elsősorban „szerető ember”. Hangsúlyozza, hogy igenis szükséges, hogy „kötődjön a növendékhez, és ez a kötődés kölcsönössé váljék”.

„Nem a tanárnak, az életnek tanulsz, fiam!” – mondták el iskolás koromban százszor. Már akkor is éreztem, hogy ez valahol sántít. Az Organikus Pedagógia szerint pedig ez így biztosan nem igaz: a tanár és a diák közötti kötődés pontosan azt feltételezi, hogy a diák ennek a kötődésnek a hatására, a tanár példáját követve, a „szerető embert” viszonszeretve, az élő kapcsolat szövetébe ágyazódva tud igazán tanulni. A tanár személye és pedagógiai munkájának „hozzáadott értéke”¹¹ igenis számít az oktatás-nevelés folyamatában.

A kötődés az egyik, de nem az egyetlen fő eleme az Organikus Pedagógiai szemlélet 5 fő jellemzőjének: ezek az életmozgás, a bizalom, a kötődés, a szövetség és az eszmény.

1. ábra: az Organikus Pedagógia „életkereké”¹²

Az életkerék összefoglalja az Organikus Pedagógia lényegi elemeit, ezek áttekintésével képet kaphatunk annak egészéről mind elemeit, mind összefüggéseit tekintve.

¹⁰ *Uzsalyné Dr. Pécsi Rita: A nevelés az élet szolgálata, 1. kötet, 7. oldal. Kulcs a muzsikához kiadó, 2010.*

¹¹ A hozzáadott pedagógiai értékkel a kompetenciamérések kiértékelése során találkozhatunk. Ez az index azt hivatott kifejezni, hogy az iskola (azon belül a pedagógus) mennyivel járul hozzá a tanulók tudásához, képességei és készségei fejlesztéséhez. Tulajdonképpen az iskolai munka minőségének és hatékonyságának mutatója. Bővebben itt: Összefoglaló a hozzáadott pedagógiai értékről (Készítette: Bánné Mészáros Anikó, 2016; Református Pedagógiai Intézet). http://refpedi.hu/sites/default/files/hir_kepek/BMA%20HPE.pdf Utolsó hozzáférés: 2023.07.14.

¹² Interjú Pécsi Ritával: „Az organikus pedagógia lehet a kulcs a neveléshez” (vasarnap.hu, 2023.08.15.) <https://vasarnap.hu/2019/03/25/az-organikus-pedagogia-lehet-a-kulcs-a-neveleshez/>

ÉLETMOZGÁS – Megértelek!

kíváncsiság – nyitottság – élmenni – motiválni/ösztönözni – támogatni – megismerni – képessé tenni – felébreszteni – fejleszteni

Hogyan működünk? | Életkorok pedagógiája | A fejlődés törvényei | Mire van nyitva az „időablak”? | Miben vagyok a legelevenebb?

BIZALOM – Bízz benne!

értékes vagy – bízni – rábízni – kinézni belőle – megbízhatónak lenni

Léggör | A rend keretei és a szabadság egysége | Bizalom | Tekintély | Döntésképeség

KÖTŐDÉS – Fontos vagy nekem!

megtartani – meggyökerezni – odafordulni – értékelni – örülni neki

A belső szabadságot nyújtó megtartó, biztonságos kötődések kialakulása | Szabad válasz az építő kapcsolatokra | Társas intelligencia

SZÖVETSÉG – Összetartozunk!

megtermékenyülni – az adományok és a szív cseréje – szívembe írtalak – elkötelezettség – kiegészítő egység

Minőségi kapcsolatokban élni | Képessé és készsé tenni a személyt a természetes és a természetfö-lötti szövetségre | Hitéleti nevelés | Családi életre nevelés | Párkapcsolat | Elköteleződés | A barátság, a szeretés iskolája | Kiegészítés és egység

ESZMÉNY/ EREDETISÉG – „Neveden szólítalak!”

növekedni – kiteljesedni – tájékozódni – Isten örök, különleges terve velem

Ki vagyok, kivé válhatok? | Igen az „Én” legboldogabb formájára | Tehetség, adottságok, készségek | az „én” legnagyobb LEHETŐSÉGE | „Kövesd a szíved dalát!” | „Kösd a szekeredet egy csillaghoz!”

KERÉKACY – Szilárd, szabad, eredeti személyiség

belső szabadság – identitás – nevelt nevelő – szeretetszövetség – érzelmi intelligencia – organikus növekedés – döntésképeség

A „tőkesúly” | A központi érték | Mindazok a tartalmak, értékek, tennivalók, amelyek állandóan jelen vannak a nevelésben és az önnevelésben | Mindegyik küllőhöz szervesen kapcsolódnak | Mindegyik részterület ezt szolgálja

2. ábra: Az élet kerekének vázlatos magyarázata¹³

¹³ Interjú Pécsi Ritával: „Az organikus pedagógia lehet a kulcs a neveléshez” (vasarnap.hu, 2023.08.15.) <https://vasarnap.hu/2019/03/25/az-organikus-pedagogia-lehet-a-kulcs-a-neveleshez/>

A KERÉKAGY

SZILÁRD, SZABAD, EREDETI SZEMÉLYISÉG – BELSŐ SZABADSÁG

Az Organikus Pedagógia középpontjában a szilárd, szabad, eredeti személyiség, a személy belső szabadsága áll. Nem véletlenül. Josef Kentenich katolikus szemmel nézett a nevelés egészére, annak mozdítóira, céljára és módszereire, követve a Katolikus Egyház tanításait.

„Abszolút mértékben katolikus pedagógiáról van tehát szó, ami ugyanakkor más felekezetek számára is befogadható, mivel ez az egyházzakadásokat megelőző közös nyelvünk.”¹⁴ Sőt, túlzás nélkül állíthatjuk, hogy ez a pedagógia az „emberi életet kibontakoztató közös pedagógiai nyelvünk” – ez abban is megmutatkozik, ahogyan világnézetileg úgymond semleges intézményekben is pozitívan, lelkesen fogadják a diákok, pedagógusok és a szülők.

A katolikus iskola – a II. Vatikáni Zsinat oktatásról szóló dokumentuma szerint – „megteremti az Evangéliumi szabadság és szeretet légkörét az iskolai közösségben, segíti a fiatalokat abban, hogy személyiségük kibontakoztatásával együtt növekedjék bennük az az új teremtmény, amellyé a keresztségben lettek; végül, az egyetemes kultúrát úgy kapcsolja össze az üdvösség hírével, hogy a hit fénye átjárja a tanulóknak a világról, az életről és emberről fokozatosan szerzett ismereteit. Így tehát a katolikus iskola, miközben a kor követelményei iránti kellő nyitottsággal a földi társadalom javának hatékony előmozdítására neveli tanulóit, Isten országa terjesztésének szolgálatára is előkészíti őket, hogy példás és apostoli életükkel az emberi közösség üdvös kovászává legyenek.”¹⁵

A zsinati dokumentum tehát a keresztyén szabadság és szeretet légköréről, a személyiség kibontakoztatásáról, a hit fényétől átragyogott ismeretek átadásáról, a kor követelményeinek tiszteletben tartásáról és a társadalom javának hatékony előmozdítására nevelésről beszél. S nem utolsósorban arról, hogy a végzeteknek apostollá – a krisztusi tanítás példaadóivá és hirdetőivé – kell válniuk.

A katolikus nevelés magjában ezek szerint a szabadság, a szeretet, a hit, a személyiség tisztelete, a korszerűség, a társadalmi hasznosság és az evangelizáció áll.

Mindezeket tökéletesen foglalják egybe az organikus pedagógia említett alapértékei.

Itt pedig fontos megállnunk egy pillanatra: a szilárd, szabad, eredeti személyiség kialakításához teljesen világos, hogy nem elegendő egy „oktató, ismeretközlő” iskola. Nem elég a kognitív intelligenciát fejleszteni. Hiszen a személyiség nemcsak a kognitív tudásból áll, hanem ezernyi tulajdonságból, adottságból, attitűdből, amelyek nélkül a fejekbe töltött tudást a diák nem fogja tudni sem mélyen, maradandóan a magáévá

¹⁴ Katolikus Pedagógia folyóirat, 2021/ 1-2 (Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác, 2021), Pécsi Rita előszava, 6. oldal https://avkf.hu/wp-content/uploads/2022/02/katolikus_pedagogia_2021_1-2_vegleges.pdf utolsó hozzáférés. 2023.07.14.

¹⁵ A II. Vatikáni Zsinat GRAVISSIMUM EDUCATIONIS kezdetű deklarációja a keresztyén nevelésről, 8. pont

tenni, sem megfelelően alkalmazni. A megértés, az információ birtoklása önmagában nem elégséges még a hosszú távú memóriába jutáshoz sem.

Ez utóbbiakhoz fejlett érzelmi intelligenciára van szükség.

ÉRZELMI INTELLIGENCIA

Az érzelmi intelligencia (EQ) az Organikus Pedagógia egyik központi eleme.

Az EQ definíciója sokrétű, lényegileg „olyan emberi képesség-együttesként lehet értelmezni, amely az érzelmi alkalmazkodást a legmagasabb szintre emeli.”¹⁶

„Az érzelmi intelligencia fejlesztésének az a funkciója, hogy a tanulót felvértezze azokkal a kompetenciákkal, amelyek szükségesek az iskolai, majd a „nagybetűs” életben való boldoguláshoz. Az érzelmi intelligencia fejletlensége erősen lerontja a teljesítményt.”¹⁷ Csíkszentmihályi Mihály azt emeli ki, hogy „a kognitív teljesítmények nem vezethetők le csak a kognitív tényezőkből. A tanulás sikere azon múlik, hogy a tanuló képes-e pszichés energiáit a feladathoz teljesen hozzáigazítani, és hogy egy adott értelmi művelet megoldását belső jutalomként éli-e meg, vagy sem.”¹⁸

Freund Tamás neurobiológus megállapította, hogy „semmilyen ismeret nem jut el a hosszútávú memóriába, csak az, amit az érzelmi háló lepecsétel”.¹⁹

Pécsi Rita szerint a személyiség formálásának éppen az említett érzelmi háló a kulcsa.²⁰ Ezért nem elegendő az ismeretátadás. A hosszú távú tanuláshoz fejleszteni kell a tanulóknak az ismeret-befogadására és annak hatékony alkalmazására való képességeit. Ezért van szükség az iskolában a tanuló önállóságának, kreativitásának, karakterének, belső szabadságfokának – azaz az érzelmi intelligenciájának a fejlesztésére.

Ezzel szoros összefüggésben pedig szükséges lesz a már említett spirituális intelligencia (SQ) ébresztése, fejlesztése, ugyanis az SQ teszi lehetővé, hogy az érzelmi- és értelmi képességeket, tudást az egyénen túlmutató magasabb célok szolgálatába tudjuk állítani, s azok a nagyobb egészhez, végső soron Istenhez tudjanak kapcsolódni. (Az Organikus Pedagógiában, mint majd láthatjuk, ezt legjobban az Eszménypedagógia hangsúlyozza.)

¹⁶ Bredács Alexandra: Az érzelmi intelligencia és fejlesztése az iskolában – különös tekintettel a tehetséggondozásra (PTE Neveléstudományi Intézet), 1. oldal <https://www.iskolakultura.hu/index.php/iskolakultura/article/view/20850> utolsó hozzáférés: 2023.07.14.

¹⁷ Ibid, 69. oldal

¹⁸ Ibid, 60. oldal

¹⁹ <https://pecsihazmegye.hu/hirarchivum/5774-a-versenykepes-szemelyiseg-erzelmi-biztonsagra-epul-a-neveles-szemleleti-alapjairrol-szolt-a-szabadegyetem-tavaszi-zaro-alkalma> utolsó hozzáférés: 2023.07.25.

²⁰ *Uzsályné Dr. Pécsi Rita: A nevelés az élet szolgálata*, 1. kötet, 17. oldal. Kulcs a muzsikához kiadó, 2010.

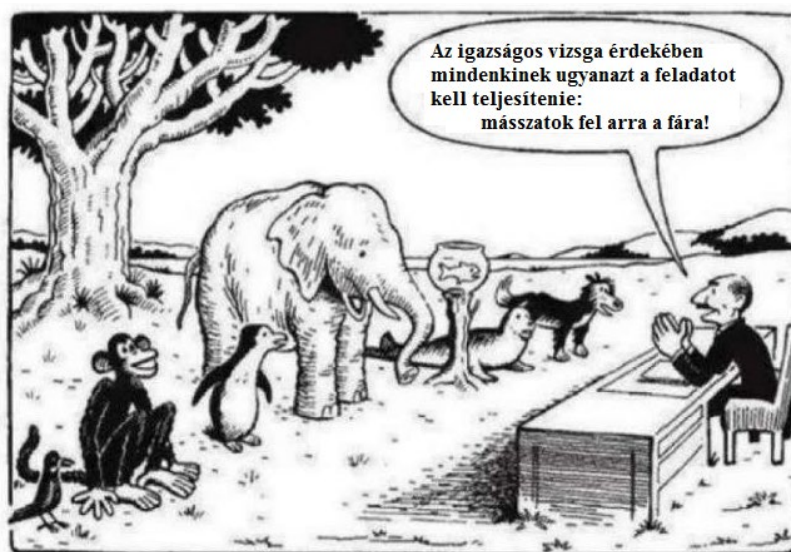
A KÜLLŐK

ÉLETMOZGÁS

Joseph Kentenich úgy fogalmaz, hogy a gyermek elsődlegesen azt igényli, arra van szüksége, hogy „igent mondjanak rá, megerősítsék, és pedig nem valamelyik jó tulajdonsága, hanem önmaga miatt”²¹. Vagyis a nevelés alapja a nevelt megismerése, abban az életállapotban, abban a fejlődési szakaszban, amelyikben éppen akkor van.

Pécsi Rita ezt úgy magyarázza, hogy mivel a nevelt személyisége folyamatosan fejlődik („mozgásban van”)²², ezért a nevelő nem merev szabályokat követ, hanem igazodik gyermeke/tanulója életkori sajátosságaihoz, személyiségének egyediségéhez. Ehhez fel kell térképeznie a nevelt gyermek karakterét, attitűdjeit, fejlődési stádiumát, hiszen a nevelő munkáját ehhez kell igazítania.

Bizonyára sokan ismerik az alábbi karikatúrát²³:

3. sz. ábra: Hogyan ne oktassunk

Az ábrázolt pedagógiai módszer nyilvánvalóan nem tartja tiszteletben az életmozgást. Ha úgy tenné, az állatok a saját ügyességeiknek, adottságaiknak megfelelő feladatot kapnának. De tegyük a szívünkre a kezünket: nem éltük meg ezt mi magunk is akkor, amikor az iskolai énekórán a botfülűnek ugyanazt kellett elénekelnie, mint az abszolút hallással rendelkezőnek, a tornaórán az izomtömeggel nem rendelkező spagettigyerekeknek és a túlsúlyosnak is ugyanannyi volt a fekvőtámasz kvóta, mint az atlétikus alkatúnak? És még sorolhatnánk a példákat a végtelenségig.

²¹ Kentenich olvasókönyv a családok számára (szerkesztette: Gertrud Maria Erhard) Óbudavár, 2021; 244. oldal

²² <https://organikussegyleset.hu/organikus-pedagogia/organikus-elvezeti-program/#accordion-1> utolsó hozzáférés: 2023.07.28.

²³ Forrás: A morgás joga blog https://morgasjoga.blog.hu/2013/04/06/a_jovoben_szakertok_mondjak_meg_ki_a_jo_tanar utolsó hozzáférés: 2023.07.28.

A már említett Don Bosco egyik történetével szemléltetném, miről is beszélünk. Első tanítványa, akivel élete művét, a torinói oratóriumot (hely, ahol a legszegényebb, kitaszított gyermekek otthonra, iskolára lelhetnek) megalapította²⁴, Garelli Bertalan volt, aki Don Bosco miséjére látogatott el, és akit a sekrestyés először ütlegekkel próbált eltávolítani, mert még ministrálni sem tudott. Don Bosco azonban megfeddte a sekrestyést és visszatartotta a fiút, majd a mise után leült vele beszélgetni. Bosco Szent János így meséli el az egész életére kiható beszélgetést: „Kedves jó barátom, mi a neved? – Garelli Bertalan vagyok. – Honnan jöttél? – Astiból. – Mi a foglalkozásod? – Kőműves. – Édesapád él? – Nem, meghalt. – És édesanyád? – Ő is meghalt. – Hány esztendő vagy? – Tizenhat. – Tudsz-e írni és olvasni? – Nem. – Hát énekelni? A fiú megtörölte a szemét és csodálkozva nézett rám. Majd azt válaszolta, hogy: „Nem”.

– Fűtyülni talán mégis csak tudsz? – Bertalan elmosolyogta magát. – Éppen erre vártam. Már kezdtünk barátok lenni. – Voltál-e elsőáldozó? – Még nem. – Hát gyóntál-e már? – Igen, amikor kicsi voltam. – Jársz-e hittanra? – Nem merek, a fiatalabbak kicsúfolnak... – Ha neked külön tartanék hittant, eljönnél?”²⁵

Bertalan pedig eljött, aztán hozta magával a barátait is – belőlük lett az első csoport, megszületett a már említett Oratórium, s abból a világ legnagyobb szerzetesrendje²⁶, mely ma a Föld öt kontinensén, 138 országban tevékenykedik.

Don Bosco szabhatott volna olyan „belépési minimumot” Bertalannak, ami nyilvánvalóan a kor szellemiségéhez mérten az elvárható alap lett volna. Nem tette, mert a fiú nem tartott még ott. János pedig kitapogatta, hol tart és odalépett mellé. Nem merev szabályok közé próbálta szorítani, hanem megismerte, elfogadta, hogy ennyit tud (fűtyülni) és innen indította a nevelési folyamatot, Garelli Bertalan „egyéni nevelési tervét”.

Ezt jelenti az, amikor a nevelést az életmozgásra alapozzuk.

BIZALOM

A neveléshez első helyen szükség van a nevelt feltérképezésére, életkori és személyiségéből fakadó sajátosságainak megismerésére. Ez, amint fent kifejtettük, a sikeres nevelési és oktatási folyamat előfeltétele.

A bizalmi viszony kialakításával pedig a nevelő „kifutópályát ad”²⁷ a nevelt képességeinek: megteremti az alapjait a nevelési folyamatnak. Bizalom nélkül a nevelő ugyanis nem tud hatékonyan vezetni, fegyelmezni, fejleszteni, sőt oktatni sem.

A bizalom légkörében válik hitelessé a tekintély: „a bizalomban fogant elvárás a felelősségtudat és a belső motiváció felébresztéséről szól, ami alapvető egy önálló, döntésre képes és kreatív személyiség kibontakozásához.”²⁸

²⁴ Bővebben itt: Bosco János Oratóriumi emlékiratok (Don Bosco kiadó, 2015)

²⁵ Vallástudományi szemle, 2013/3, 114. pont. <https://adoc.pub/vallastudomanyi-szemle2e01634b06800ab6a152068daeda7a75649.html> utolsó hozzáférés: 2023.07.29.

²⁶ Don Bosco Szalézi Társasága, l. <https://www.szaleziak.hu/> utolsó hozzáférés: 2023.07.29.

²⁷ <https://organikussegyleset.hu/organikus-pedagogia/organikus-életvezetési-program/#accordion-2> utolsó hozzáférés: 2023.08.02.

²⁸ Ibid

A bizalmi viszony olyan légkört teremt, amelyben lehetségessé válik a változás, a fejlődés. „Az állandó ellenőrzés, a számonkérés vagy a szigorú büntetések borúlátó pedagógiája helyett”²⁹ meg kell ismerni a nevelt mozgásban lévő értékeit, felmérni az adottságait és tehetségeit (életmozgás) és kifutópályát biztosítani azoknak (bizalom).

Don Bosco pedagógiája, a már említett Megelőző Módszer is erre épül. José Antonio San Martín, szalézi szerzetes, írásában 20 tanácsot ad nevelőknek, Bosco Szent János pedagógiai üzeneteit elemezve: bízz bennük, légy jelen az életükben, legyen tekintélyed – de ne legyél tekintélyelvű stb. Ilyen és ehhez hasonló, a bizalomról szóló alapüzeneteket fogalmaz meg a szerző. Írásában a szerző Don Bosco egyik kései leveléből idéz, melyben a következőket üzeni az Oratóriumban dolgozó nevelőinek:

„Nem elég szeretni a fiatalokat, tudniuk is kell, hogy szeretik őket.

Aki azt akarja, hogy szeressék, annak magának is ki kell mutatnia a szeretetét. Akit szeretnek, az bármit elér, különösen a fiataloknál.”³⁰

Nem elég szeretni őket – érezniük is kell, hogy szeretve vannak. S ahogy Don Bosco, úgy Pécsi Rita is arra hívja fel a figyelmet, hogy a nevelési folyamat sikerességéhez erre az érzésre, azaz egy kölcsönös bizalom kialakítására van szükség nevelt és nevelő között.

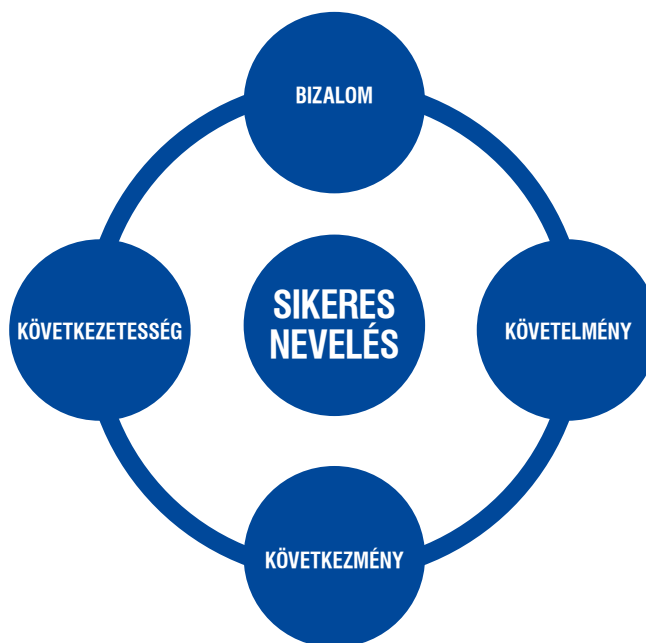
Az Organikus Pedagógiát Magyarországon a gyakorlatban Pécsi Géza (Rita édesapja) alkalmazta elsőként még a kilencvenes években, bár akkor még nem így hívták ezt a szemléletet. Ő szakképző iskolák diákjaival dolgozott, sikeres és szeretett tanár volt. Nem véletlen, hogy amikor a Don Bosco Szalézi Társasága köznevelési- és szakképző intézményeket irányító szervezete, a Szalézi Intézmény Fenntartó 2019-ben egy új szakképzési forma, a műhelyiskola³¹ pilótaprogramjának lebonyolítására kapott mandátumot a Magyar Államtól, felkérte Dr. Pécsi Ritát a műhelyiskolai nevelők képzésében való részvételre.

A műhelyiskola nevelői szemlélete szintén a bizalompedagógiára épül.

²⁹ *Uzsalyné Pécsi Rita*: Bizalom, Önértékelés, Önbecsülés (Kulcs a muzsikához kiadó, 2017) 5. oldal

³⁰ *José Antonio San Martín*: Hogyan neveljünk? Don Bosco 20 tanácsa nevelőknek (Don Bosco Kiadó, Budapest 2018.) 29. oldal

³¹ A műhelyiskolai képzésről bővebben itt írtam: *Puskás Balázs*: A műhelyiskola. Új, rugalmas szakképzési út a lemorzsolódás ellen, a társadalmi mobilitás elősegítéséért, a felzárkózásért (Szent István Intézet, 2022),

4. sz. ábra: A műhelyiskola „nevelési köre”³²

A műhelyiskola pedagógiájának lényege, hogy a nevelő (akit mentornak hívnak) a „kölsönös bizalomra építve egy kiszámítható és következetes szabályrendszert követve neveli a diákot. A nevelésnek, oktatásnak a bizalom – követelmény – következmény – következetesség négyszögében kell zajlania. Bármelyik elem hiányzik, a nevelő-oktató munka haszontalan lesz, nem tud hatást kifejteni.”

A fentiek mind egy irányba mutatnak, a nevelő és a nevelt közötti elmélyülő bizalom irányába. Josef Kentenich megfogalmazásában ezt az irányt a neveltben mindig meglévő jószágban való hit jelöli ki, azaz: a neveltnél esetlegesen meglévő „minden rossz szokás ellenére hinni kell a benne lévő jóban.”³³

KÖTŐDÉS

„Ha ifjúságunkat fel akarjuk készíteni a jövőre, ha a természetes családot elő akarjuk készíteni, akkor gondoskodnunk kell egy mély, lelki, egymásban, egymással és egymásért való létről. Felelősséget hordozunk egymásért.”³⁴

Mély, lelki, egymásban, egymással és egymásért való lét. Ezt érti az Organikus Pedagógia a kötődésen. A kötődés tehát nem csupán érzelmi egymásra hangoltságot, az érzületek szintjén való kölcsönös egymáshoz rendelődet, vonzalmat jelent (azt is), hanem része kell legyen a másikért, jelen esetben a neveltért való elköteleződés és az azon alapuló felelősségvállalás is.

³² Ibid, 14. oldal.

³³ Kentenich olvasókönyv családok számára – Családi élet és növekedés Kentenich atya iskolájában (Családok a Családokért Egyesület, Óbudavár, 2021)

³⁴ P. Kentenich József: Egy újkori pedagógia alapvonásai. Szemelvények (Családakadémia Óbudavár Egyesület, Óbudavár, 2003) 32. oldal

A kötődés tehát akaratból fakadó cselekedet is: azt jelenti, hogy szabad akaratból igent mondunk „a személyiséget gazdagító, belső szabadságot nyújtó, megtartó kapcsolódásokra.”³⁵ Egyszerű szóval merünk kötődni a tanítványhoz érzelmileg is, és a tettek szintjén is: támogatjuk, elismerjük a tehetségét, a teljesítményét, motiváljuk, dicsérjük.

„Kapcsolatra vagyunk teremtve”.³⁶ A kapcsolatok pedig kötődéseken keresztül alakulnak ki. A nevelő ezért soha nem hagyhatja figyelmen kívül, hogy a tevékenységét egy bonyolult kapcsolati háló figyelembevételével tudja csak kifejtetni: a tanulók családi-, baráti-, szerelmi- kapcsolatai befolyásolják a neveltet. Ráadásul ma egy iskoláskorú az idejének nagy részét az online térben tölti, olyan kapcsolatok rendszerében, ami ellenőrizetlen és sok esetben veszélyes. A nevelőnek mindezek figyelembevételével kell dolgoznia.

Amikor tehát kötődéspedagógiáról beszélünk, akkor alapvetően két dologról van szó: egy részről a nevelő és a nevelt közötti kötődés és az ebből fakadó nevelői felelősség felvállalásáról. Másrészről pedig a nevelt kötődési hálózatának, s az annak kezeléséhez szükséges társas intelligenciának a fejlesztéséről, különös figyelemmel a posztmodern világ sajátos kihívásaira (melyek elemzése nem ennek a tanulmánynak a feladata).³⁷

SZÖVETSÉG

A nevelt megismerése, elfogadása, mozgásban, fejlődésben lévő talentumainak feltérképezése teremti meg az alapot egy bizalmi kapcsolat kiépítésére, ami a nevelt és a nevelő közötti kötődést eredményez. Ennek a kötődésnek tudatosnak kell lennie, és ha az, akkor a nevelt támogatását, fejlesztését, a nevelt iránti felelősség felvállalását is jelenti egyben.

A szövetség a nevelt és nevelő között, a nevelők között és a neveltek között, valamint Isten és ember között is létrejön. Lényege a tudatos, kölcsönös egymáshoz kötődés tartóssága.

Az a nevelő, aki a neveltjével szövetségi létben él, eléri, hogy a neveltje azt érezze, hogy „kivételezett”.

A szövetség pedagógiája, ahogy a bizalompedagógia is, nagymértékben fellelhető Don Bosco nevelési eszményében. II. János Pál pápa, aki mélyen kötődött a szalézi lelkiséghez, három fő jellemzőt állapít meg a szalézi Megelőző Módszerben (a „híres hármas”)³⁸, ezek az Értelem, a Vallás és a Szeretetteljesség, mint meghatározó tényezők.

Ezek közül kettő, a Vallás és a Szeretetteljesség a szövetség pedagógiájára vonatkozik. Vallás alatt az Istennel kötött szövetséget, Szeretetteljesség alatt az emberekkel kötött szeretet-szövetséget értjük.

De mit is jelent mindez a gyakorlatban?

³⁵ <https://organikus Egyesület.hu/organikus-pedagogia/organikus-elvezetesi-program/#accordion-4>

³⁶ Organikus pedagógia összefoglaló leporolló (Organikus Pedagógia Egyesület, 2023)

³⁷ Akit a kérdés bővebben érdekel, ajánlom Uzsálné Pécsi Rita: Megtaláljuk vagy kitaláljuk magunkat c. könyvét, amely az éniendititás és a szexuális identitás vizsgálata során ezekre a problémákra is részletesen kitér. (Kulcs a muzsikához kiadó, 2022.)

³⁸ Lélekből pedagógia – írások Don Bosco oratóriumáról (Don Bosco Kiadó, 2019); 90. oldal

A szeretetteljesség jelenti a nevelt felé való folyamatos odafordulást, egyfajta szülői szeretetet, melynek lényege, hogy a nevelt megtalálja, ami a számára a legjobb, amiben kiteljesedhetnek talentumai. Az Organikus Pedagógia ezt úgy fogalmazza meg, hogy a nevelő, mint szövetséges megtanítja a diákot minőségi kapcsolatokban élni és azokban kitartani, a családi életre neveli beleértve a párkapcsolati- és a szexuális nevelést is.³⁹

A vallás alatt a szövetség pedagógiája élő Isten-kapcsolatot ért.⁴⁰ A nevelő és az Isten közötti szövetségi lét, ha hiteles, példaértékű a nevelt számára, aki a vele szövetségben lévő nevelő Isten-kapcsolatát is hitelesnek látja majd. Ettől még nem biztos, hogy élő hite és Isten-kapcsolata lesz, de az biztos, hogy az élő hit és az Istennel való kapcsolat a számára értéknek és adott esetben követhető, vágyott, sőt követendő értéknek jelenik majd meg.

A „szövetség pedagógiája ezért igyekszik az embert [a neveltet] az alapvető kötődés-élménytől egy konkrét, személyes elköteleződésre vezetni – a szövetség-tapasztalathoz. A szövetség pedagógia egyesíti az elköteleződést és mozgást (organikus növekedést) a konkrét, személyes (kölcsonös) elköteleződéssel.”⁴¹

ESZMÉNY

Mindannyiunknak feltették az életre vonatkozó alapvető kérdéseket gyermekkorunkban: mi leszel, ha nagy leszel, mi az álmod, ki a példaképed? Általában mindegyikre meg tudtuk adni a választ kisgyerekként, aztán ahogy teltek az évek, a kiskorban adott válaszok szinte mindig megváltoztak vagy elhalványultak.

Pedig ezek fontos kérdések, hiszen az életünk értelmét, végső soron a boldogságunkat érintik. Az Organikus Pedagógia ezekre a kérdésekre egy fogalommal, az eszménnyel vagy életeszménnyel adja meg a választ: azt mondja, hogy minden embernek van egy „személyes ideálja, egy eszménye. Átérti, hogy elhivatottsága van.”⁴² Elhivatottsága az életre, valamilyen küldetésre, a tehetségeinek, eredetiségének, egyedi Isten-arcúságának a kibontakoztatására, a családra stb.

Az Organikus Pedagógia - lévén keresztény pedagógiai szemlélet - a keresztény eszményt, Jézus Krisztus személyét állítja a nevelt és a nevelő elé. Ő a példakép, a cél, az élet ura és teremtője, boldogságunk záloga.

Mégis, bár a jézusi ethosz áll az Organikus Pedagógia központjában, elmondható, hogy azt világnézetileg a kereszténységtől eltérő vagy éppen semlegesnek mondott oktatási intézmények is jól tudják alkalmazni. Ennek az az oka, hogy a krisztusi eszmény önmagában, vallási elkötelezettség nélkül is megáll.

Az organikus nevelés édestestvéréről, a szalézi nevelésről a már idézett Don Bosco 20 tanácsa nevelőknek szerzője azt mondja, hogy az ugyan keresztény értékeken alapul, amelyek ám az élet példáján keresztül is hirdethető, akár úgy is, hogy az iskola szellemisége, vagy a pedagógus nem is keresztény. Hiszen egy pedagógus, ha nem is hívő, attól még ugyanúgy lehet jó ember. A szerző úgy fogalmaz, hogy bizonyos értékekben „mindnyájan egyetértünk, ami megkülönböztet bennünket, az a személyes motiváció ezek mögött az

³⁹ <https://organikussegyleset.hu/organikus-pedagogia/organikus-elvezesi-program/#accordion-5> utolsó hozzáférés: 2023.08.08.

⁴⁰ Katolikus Pedagógia folyóirat, 2021/ 1-2 (Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác, 2021), 73, 76, 80, 82, 107. oldalak https://avkf.hu/wp-content/uploads/2022/02/katolikus_pedagogia_2021_1-2_vegleges.pdf utolsó hozzáférés: 2023.08.14.

⁴¹ <http://fiuk.schoenstatt.hu/200/112.html> utolsó hozzáférés: 2023.08.14.

⁴² P. Beller Tilmann: A családi élet: küldetés és munka (családakadémia-Óbudavár Egyesület. Óbudavár, 2002) I. kötet, 6. oldal

értékek mögött”.⁴³ Ez a személyes motiváció pedig nagyon sokféle lehet – ezért tud működni Don Bosco Megelőző Módszere és az Organikus Pedagógia akár nem keresztény iskolákban, nem keresztény pedagógusok és diákok között is.

A nem keresztény pedagógus követhet a keresztény értékekhez hasonló magas eszményeket, és a nem keresztény diáknak is kell legyen egy életeszmenye, egy vezérgondolatra, amely folyamatosan kiválasztási elvként hat az élet ingereivel szemben. Kentenich atya megfogalmazásában a személyes küldetés, az eszmény, mint a virágot a nap, húz a fény felé. „A vágyódásunk mértéke egyúttal a beteljesedés mértéke is.”⁴⁴

„Kövesd a szíved dalát!”⁴⁵ – mondja Josef Kentenich. Ami annyit jelent, hogy a neveltnek ahhoz, hogy a nevelését sikeresnek mond hassuk, el kell jutnia arra a pontra, hogy meg tudja fogalmazni, mit akar az élettől, mire vágyik, milyen hivatásban képzei el magát és milyen értékrend az, amely szerint élni akar. És képessé kell válnia arra, hogy elinduljon az úton, ami oda vezet.

Az Organikus Pedagógiai szemlélet végső célja épp ez. A nevelt megismerése, feltérképezése, a bizalom kiépítése, a kötődés nevelő és nevelt között, mely szövetségévé erősödik, ezek mind azt célozzák, hogy a nevelt megtalálja élete értelmét és képes legyen elindulni és megerősödni az odavezető úton.

Ennek természetesen elengedhetetlen része a továbbtanulás, a szakmaválasztás, a pályaválasztás. Ugyanakkor ezek önmagában nem elégségesek, hiszen az ember boldogulását igen, a boldogságát azonban önmagukban nem képesek szolgálni.

⁴³ *José Antonio San Martín*: Hogyan neveljük? Don Bosco 20 tanácsa nevelőknek (Don Bosco Kiadó, Budapest, 2018). 34. oldal

⁴⁴ <https://organikussegisulet.hu/organikus-pedagogia/organikus-eltvezetesi-program/#accordion-3> utolsó hozzáférés: 2023.08.24.

⁴⁵ *Ibid*

MIÉRT ORGANIKUS?

Zárásul felmerül a kérdés, hogy ez a – legnagyobb részben Josef Kentenich pedagógiai elképzeléseit, kisebb részben Bosco Szent János Megelőző Módszerét, bizalompedagógiáját alapul vevő - nevelési szemlélet vajon miért pont „organikus”?

Erre a legjobb választ Pécsi Rita adja meg, amikor azt mondja, hogy az Organikus Pedagógia elnevezésének háttérében maga a természet áll: ez a pedagógia ugyanis a „természetben tapasztalható élet növekedését tekinti mintának”. Minden eljárásában ezt az eleveniséget, az egész személyiség kiteljesedését szolgálja.

Érzékeléskapcsolatot tart a legfontosabb életfolyamatokkal, és ezekből kiindulva a szerves növekedést támogatja. Nem sürget, nem kényszerít, hanem a keretekkel és a vezetéssel is a belülről fakadó, saját tempójú kibontakozást gondozza.”⁴⁶

⁴⁶ „Mindenik ember lelkében dal van” – Katolikus iskolák és óvodák a Váci Egyházmegyében – 2019–2020, 18. oldal. <http://www.ekif-vac.hu/wp-content/uploads/2019/08/EKIF.2019.pdf> utolsó hozzáférés: 2023.08.22.

IRODALOMJEGYZÉK

1. *Uzsálné Dr. Pécsi Rita*: A nevelés az élet szolgálata, 1. kötet. Kulcs a muzsikához kiadó, 2010.
2. *Pietro Braidó*: Don Bosco Megelőző Módszere – Megelőzni, nem megtorolni (Don Bosco Kiadó, 2021)
3. *Bánné Mészáros Anikó*: Összefoglaló a hozzáadott pedagógiai értékről (2016; Református Pedagógiai Intézet)
4. Katolikus Pedagógia folyóirat, 2021/ 1-2 (Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác, 2021),
5. A II. Vatikáni Zsinat GRAVISSIMUM EDUCATIONIS kezdetű deklarációja a keresztyén nevelésről
6. *Bredács Alexandra*: Az érzelmi intelligencia és fejlesztése az iskolában – különös tekintettel a tehetséggondozásra (PTE Neveléstudományi Intézet)
7. Kentenich olvasókönyv a családok számára (szerkesztette: Gertrud Maria Erhard) Óbudavár, 2021
8. *Bosco János*: Oratóriumi emlékiratok (Don Bosco kiadó, 2015)
9. Vallástudományi szemle, 2013
10. *Uzsálné Pécsi Rita*: Bizalom, Önértékelés, Önbecsülés (Kulcs a muzsikához kiadó, 2017)
11. *José Antonio San Martín*: Hogyan neveljünk? Don Bosco 20 tanácsa nevelőknek (Don Bosco Kiadó, Budapest 2018.)
12. *Puskás Balázs*: A műhelyiskola. Új, rugalmas szakképzési út a lemorzsolódás ellen, a társadalmi mobilitás elősegítéséért, a felzárkózásért (Szent István Intézet, 2022)
13. *P. Kentenich József*: Egy újkori pedagógia alapvonásai. Szemelvények (Családakadémia Óbudavár Egyesület, Óbudavár, 2003)
14. *Uzsálné Pécsi Rita*: Megtaláljuk vagy kitaláljuk magunkat (Kulcs a muzsikához kiadó, 2022.)
15. Lélekből pedagógia – írások Don Bosco oratóriumáról (Don Bosco Kiadó, 2019)
16. Katolikus Pedagógia folyóirat, 2021/ 1-2 (Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác, 2021)
17. *P. Beller Tilmann*: A családi élet: küldetés és munka (Családakadémia-Óbudavár Egyesület. Óbudavár, 2002) I. kötet
18. Mindenik ember lelkében dal van” – Katolikus iskolák és óvodák a Váci Egyházmegyében – 2019–2020

Szerző:
Puskás Balázs

Lektorálta:
Uzsályné Dr. Pécsi Rita

Grafikai tervezés:
Balás Design

Felelős kiadó:
Dr. Máthé Zsuzsa

Szent István Intézet 2023
szentistvanintezet.hu

A tanulmány a Batthyány Lajos Alapítvány támogatásával jelent meg.

— EST. 1991 —
Batthyány Lajos
ALAPÍTVÁNY